

Finlandiya Erken Çocukluk Eğitimi ¹

Munise DURAN

Dr. Öğr. Üyesi, İnönü Üniversitesi,
Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı
munise.durdu@inonu.edu.tr

Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0001-8912-2669>

Ayşe Nazenin TAŞTEKİN

Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, Bayburt
nazenin_ayse@hotmail.com

Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0002-5410-1339>

Öz

Erken çocukluk eğitimi tüm dünyada üzerinde önemle durulan eğitim basamaklarından biridir. Ülkelerin bu konuda birbirlerini etkilemeleri programların geliştirilmesi açısından vazgeçilmez bir unsurdur. Finlandiya'nın son yıllarda eğitimdeki başarısı eğitim programları için örnek teşkil etmektedir. Bu bağlamda bu araştırmanın amacı Finlandiya erken çocukluk eğitimini çeşitli değişkenler (amacı, dili, süresi, kapsamı vb.) açısından incelemektir. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizinin kullanıldığı bu çalışmada Finlandiya erken çocukluk eğitimi derinlemesine incelenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulguların sonuçlarına göre; Finlandiya'da erken çocukluk eğitimi yerel yönetimlerin sorumluluğunda ebeveynlerin yükümlülüğüne bırakılmıştır. Erken çocukluk eğitimi anaokullarında verilen okul öncesi eğitim, gündüz bakım ve aile gündüz bakım evlerinde gerçekleştirilen etkinlikler ve açık havada ya da uygun mekânlarda yapılan aktivitelerle gerçekleşmektedir. Okul öncesi eğitim zorunlu eğitime başlanmadan bir önceki yıl Fince, İsveççe ve Sami dillerinde ücretsiz olarak yürütülmektedir. Programın temel hedefi aile ile iş birliği içinde, çocuğun büyüme, gelişme ve öğrenme koşullarını iyileştirmek, oyun ve olumlu öğrenme deneyimleri ile çocukların sosyal becerilerini geliştirerek olumlu benlik algısını güçlendirmektir. Bu amaçla müzikal, güzel sanatlar, el sanatları, sözlü ve

¹ Makale Geliş/Kabul Tarihi: 17.04.2020 / 16.10.2020

Künye Bilgisi: Duran, M. ve Taştekin, A.N. (2020). Finlandiya Erken Çocukluk Eğitimi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17 (2), 600-624. DOI: 10.33437/ksusbd.721284

fiziksel anlatım, matematik etkinlikleri, teknoloji ve çevre etkinlikleri, fiziksel aktivite, gıda, tüketim, sağlık ve güvenlik etkinlikleri planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Erken Çocukluk Eğitimi, Finlandiya Erken Çocukluk Eğitimi, Okul Öncesi Eğitim.

Early Childhood Education In Finland

Abstract

Early childhood education is one of the education steps that is emphasized all over the world. The fact that countries affect each other in this regard is an indispensable element for the development of programs. Finland's success in education in recent years also sets an example for educational programs. In this context, the purpose of this study is to examine Finnish early childhood education in terms of various variables (purpose, language, duration, scope, etc.). In this study, in which document analysis, one of the qualitative research methods, was used, Finland early childhood education was examined in depth. According to the results of the findings obtained from the research; In Finland, early childhood education is left to the responsibility of parents under the responsibility of local governments. Early childhood education takes place through preschool education, day care and family day care homes and activities carried out outdoors or in suitable places in kindergartens. Preschool education is carried out in the previous year as a part of early childhood education, before compulsory education begins. Preschool education is carried out free of charge in Finnish, Swedish and Sami languages. The main goal of the program is to improve the child's growth, development and learning conditions in cooperation with the family, to strengthen the social skills of children and positive self-perception of the child through play and positive learning experiences. For this purpose, musical, fine arts, handicrafts, oral and physical expression, mathematics activities, technology and environmental activities, physical activity, food, consumption, health and safety activities are planned.

Keywords: Early Childhood Education, Finland Early Childhood Education, Pre-School Education.

GİRİŞ

Finlandiya’da erken çocukluk eğitimi ve bakımının iki temel hedefi vardır; bunlardan ilki okul çağındaki çocukların günlük bakım ihtiyaçlarını karşılamak ikincisi de erken çocukluk eğitimi vermektir. Planlı erken çocukluk eğitimi çocukların sosyal-duygusal gelişimi üzerinde etkili olurken (Sammons vd, 2013) bu eğitimi alan çocukların erken çocukluk eğitimi almayan çocuklara göre daha fazla sosyal becerilere sahip ve bağımsız hareket edebildikleri, öğrenmeye karşı istekli oldukları ve iş birliği içinde çalışabildikleri gözlenmiştir. Ayrıca çocuğun dil gelişimi, bilişsel gelişimi ve matematik becerileri içinde olumlu sonuçları olmuştur (Sylva, Melhuish, Sammons, Siraj-Blatchford & Taggart, 2004). Erken yaşlarda edinilen öğrenmelerin kalıcı ve uzun süreli etkileri göz önünde bulundurulduğunda, Avrupa Birliği ve Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) gibi uluslararası kuruluşların önerilerinde, erken çocukluk eğitimine yatırım yapmanın kararlılığını vurgularken üye olan devletlerinin mümkün olduğunca erken çocukluk eğitimi çağındaki çocukların eğitime katılabilmeleri için sistemlerini geliştirmelerini tavsiye ettikleri görülmektedir. Bu bağlamda erken çocukluk eğitimi; öğrenme, başkalarıyla çalışma, sabırlı olma ve daha sonraki okul yıllarında ihtiyaç duyulan çeşitli becerilerin ve daha genel olarak sosyal etkileşimin gelişimini sağlamaktadır. Bu şekilde, yüksek kaliteli erken çocukluk eğitimi ergenlik ve daha sonraki yaşam dönemleri için geniş kapsamlı sonuçlar doğurur. Eğer bu becerilerin erken çocukluk döneminde gelişimi engellenirse, uzun vadeli sorunlar ortaya çıkmaktadır. Ortaya çıkan sorunları daha sonradan düzeltmek daha çok zaman gereksinimine ve ekonomik kayıplara sebep olmaktadır (Heckman 2011; Heckman, Pinto & Savelyev 2013).

2000 yılından bu yana, Birleşmiş Milletler ve Unesco “Herkes İçin Eğitim” ilkesini uygulamaya koymuştur. Erken çocukluk eğitimi programının temel ilkesi insan hakları kapsamında eğitimin tüm çocuklar için olmasıdır. Finlandiya’nın ulusal programı, her çocuğun erken çocukluk eğitim hakkının olduğunu vurgular (Varhaiskasvatustaki, 2018). Eğitim ve öğrenme arasındaki uçurumu kapatmak bağlamında erken çocukluk eğitimi önemli bir rol oynamaktadır.

Finlandiya’da erken çocukluk eğitimi, okul öncesi eğitim ve temel eğitim, çocuğun gelişimi ve öğrenimi için tutarlı bir bütün halinde yaşam boyu öğrenmenin temelini oluşturur. Okul öncesi eğitim, erken çocukluk eğitiminin bir parçasıdır ve çocuğun yaşamında önemli bir dönemdir. Finlandiya’da Ağustos 2015 yılında zorunlu olan okul öncesi eğitim daha öncesinde de yüksek katılım ile devam etmiştir. Okul öncesi eğitimde, çocuklar hevesli olma, deney yapma ve yeni şeyler öğrenme fırsatına sahiptir. Ayrıca, okul öncesi eğitim; çocukların sosyal becerilerini geliştirirken onlara etkileşim ve güçlendirme fırsatı sunar. Okul öncesi eğitimde öğrenilen temel beceriler; öğrenmeye hazır olmak, temel sosyal becerilere hâkim olmak, olumlu davranış geliştirmek, yeme ve diğer

alışkanlıkları yönetmek ve farklı çocuklar da dahil olmak üzere diğer çocukları kabul etmek ve herkese saygı göstermektir (Varhaiskasvatussuunnitel Rahoitus Perusteet 2018).

21. yüzyıl, Finlandiya'daki erken çocukluk eğitimi ve bakımı (EÇEB) hizmetleri için idari, yapısal ve içerik geliştirme zamanı olmuştur. Bin yılın başlarında, Hükümet erken çocukluk eğitimi için yönergeler hazırlamıştır (Sosyal İşler ve Sağlık Bakanlığı, 2002) ve bu da gelecekteki eylemlerin temelini oluşturmaktadır. Erken çocukluk eğitimi yönergeleri daha sonra 'Erken Çocukluk Eğitiminin Temelleri Planı' başlıklı ulusal bir belgede somutlaştırılmıştır (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, 2005).

Problem Durumu

Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik yönde değişiklikler oluşturma sürecidir (Ertürk, 1972). Bu süreç dinamik bir süreçtir. Eğitim programları değişen zamanla birlikte sürekli ileriye dönük olarak kendini yenilemelidir. Bu bağlamda gelişmiş ülkelerdeki eğitim programları ve kuramları takip edilmeli ve kendi ülkemizdeki programlara uyarlanarak revize edilmelidir. Bu nedenle Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) 2018 sınavına katılan 79 ülke arasında okuryazarlıkta OECD ülkelerinde en üst sırada yer alırken tüm ülkelerde yedinci sırada, fen okuryazarlığı alanında altıncı ve matematik okuryazarlığı alanında on altıncı olarak oldukça başarılı bir performans sergileyen Finlandiya'nın eğitim sistemi incelenmiştir (OECD, 2018).

Araştırmanın Önemi

Okul öncesi eğitim, bütüncül bir yaklaşımla çocukların tüm alanlardaki gelişimini desteklemeyi hedeflemiştir. Erken çocukluk dönemi çocuğun doğduğu günden temel eğitime başladığı süre içerisinde fiziksel, psiko-motor, sosyal duygusal, zihinsel ve dil gelişimlerinin büyük oranda tamamlandığı ve hayatının ilerleyen dönemlerini de etkilediği son derece önemli bir dönemdir. Bu dönemde verilecek olan eğitimin şansa bırakılmadan etkin ve planlı bir şekilde yapılması gerekmektedir.

Eğitim programları değişen dünya koşulları ve yaşam şartlarına ayak uydurarak sürekli bir değişim ve gelişim içerisindedir. Erken çocukluk dönemi içerisinde bulunan okul öncesi eğitim de kendini dinamik tutarak sürekli yenilenmeye ve değişime açık bir programdır. Bu çalışmada OECD PISA verilerinde üst sıralarda yer alan Finlandiya'nın erken çocukluk eğitim sistemini incelemek Türkiye'de hem okulöncesi eğitim programı hem de 0-36 aylık çocuklar için geliştirilen kreş programı için birer veri olacaktır.

AMAC

Bu araştırmanın amacı Finlandiya erken çocukluk eğitim sistemini çeşitli değişkenler (amacı, temelleri, eğitim ortamları, etkinlikleri vb.) açısından doküman analizi yöntemi ile incelemektir.

YÖNTEM

Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada Finlandiya erken çocukluk eğitimi çeşitli değişkenler açısından doküman analizi modeli ile incelenmiştir. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel bilgi toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma türüdür (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Doküman incelemesi ise araştırmacının araştırma konusu ile ilgili olduğunu düşündüğü kimi belgeleri, örneğin günlük, anı defteri, mektuplar, alan notları vs, analiz etme sürecidir (Hodder, 2002).

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın veri toplama kaynaklarını; “Finlandiya Erken Çocukluk Eğitim Planının Temelleri”, “Erken Çocukluk Eğitimi ve Bakım Programı (EÇEB)”, “Erken Çocukluk ve Eğitim Planları”, “Erken Çocukluk Yasası”, “Temel Eğitim Yasası”, “Okul Öncesi Eğitim Programının Temelleri”, “Okul Öncesi Eğitim Müfredatının Temelleri”, “Okul Öncesi Eğitim Reformu”, “Okul Öncesi Eğitimin Organizasyonu” belgeleri ve Finlandiya eğitim sistemini açıklayan Eurydice, Finlandiya Milli Eğitim Bakanlığı, Finlandiya Ulusal Eğitim Ajansı, OECD, UNESCO vb. kuruluşların belgeleri ve çalışmalarını oluşturmaktadır. Kaynaklardan taranarak elde edilen veriler ile Finlandiya eğitim sistemi betimlenmiştir.

FİNLANDİYA’DA ERKEN ÇOCUKLUK EĞİTİMİ

Finlandiya'daki erken çocukluk eğitimi ve bakımı (EÇEB), “educare” modeli olarak adlandırılan eğitim ve bakıma entegre bir yaklaşıma dayanmaktadır. Erken çocukluk eğitimi, özellikle pedagojiye odaklanan sistematik ve amaca yönelik bir eğitim, öğretim ve bakım anlamına gelir. Erken çocukluk eğitimi, okul öncesi eğitim ve temel eğitim, çocuğun gelişimi ve öğrenimi için tutarlı bir bütün halinde yaşam boyu öğrenmenin temelini oluşturur. Strandell (2011), BM Çocuk Haklarının 1991'de onaylanmasının ve 1995'te Avrupa Birliği'ne katılımının Finlandiya erken çocukluk eğitimi politikasına önemli ölçüde yansıdığını belirtmektedir. Erken çocukluk eğitimi ve bakımı, okul öncesi eğitim ve ilköğretim, çocuğun gelişimini ve öğrenmesini destekleyen bir süreklilik oluşturur.

Finlandiya’da erken çocukluk eğitimi 3 şekilde gerçekleştirilmektedir.

1. EÇEB merkezlerinde
2. Gündüz bakımevlerinde verilen aile gündüz bakımı ile.
3. Açık havada gerçekleştirilen erken çocukluk eğitimi faaliyetleri ile (Varhaiskasvatustaki, 2018).

Altı yaşındakiler için okul öncesi eğitim ya temel eğitim ile birlikte ya da anaokullarında verilmektedir (Varhaiskasvatustaki, 2018).

Erken Çocukluk Eğitiminin Temelleri Ve Yükümlülükleri

Erken çocukluk eğitiminin temelleri, yerel ve erken çocukluk eğitimi planlarının hazırlandığı ve erken çocukluk eğitiminin uygulandığı Millî Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen Ulusal Düzenleme İlkesine dayanmaktadır.

Erken Çocukluk Eğitimi Müfredatının amacı, erken çocukluk eğitiminin örgütlenmesini, uygulanmasını ve geliştirilmesini desteklemek ve rehberlik etmek, ülke çapında kaliteli ve adaletli eğitimi teşvik etmektir.

Erken çocukluk eğitimi için ölçütler; erken çocukluk eğitiminin temel hedefleri ve içeriği, erken çocukluk eğitimi ve çocuğun ebeveynleri arasındaki iş birliği, disiplinler arası iş birliği ve çocuğun erken çocukluk eğitimi planıdır (Varhaiskasvatustaki, 2018).

Erken Çocukluk Eğitiminin Amaçları

Erken Çocukluk Eğitimi Yasası’na göre, erken çocukluk eğitiminin amacı;

- 1) Her çocuğun yaşına ve gelişimine göre bütüncül gelişimi hedeflemek,
- 2) Yaşam boyu öğrenme ilkesi doğrultusunda çocuğun hazır bulunuşluğunu destekleyerek eğitim eşitliği sağlamak,
- 3) Oyun, hareket, sanatsal ve pedagojik aktiviteler temelinde çocuğa olumlu öğrenme deneyimleri sağlamak,
- 4) Öğrenmeyi teşvik eden, sağlıklı, güvenli ve gelişmeye açık olan, bir erken çocukluk eğitimi ortamı sağlamak,
- 5) Çocuklara saygılı bir yaklaşımla çocuklar ile erken çocukluk eğitimcileri arasındaki kalıcı etkileşimi sağlamak,

6) Tüm çocuklara erken çocukluk eğitimine eşit erişim sağlamak, çocuklara fırsat eşitliği sağlamak ve evrensel kültür mirasını ilgili dil, kültür ve dini değerlerini harmanlayarak çocukta kabul etme kapasitesi oluşturmak,

7) Çocuk için bireysel desteğe duyulan ihtiyacı belirleyerek erken çocukluk eğitimi kapsamında uygun desteği sağlamak,

8) Çocuğun iş birliği ve etkileşim becerilerini geliştirmek; çocuğun akran grubundaki rolünü desteklemek, etik ve sorumlu faaliyetleri yönlendirmek, diğer insanlara ve toplum üyelerine saygı göstermeyi sağlamak,

9) Çocuklara yakın çevre olanaklarını kullanmayı teşvik etmek,

10) Çocuğun ebeveyni, vasisi ile birlikte eğitim çalışmalarını desteklemek için birlikte çalışmak, olarak belirtilmiştir (Varhaiskasvatuslaki, 2018).

Erken Çocukluk Eğitim Planları

Erken Çocukluk Eğitimi ve Bakımı Ulusal Çekirdek Müfredatı, erken çocukluk eğitimi uygulamasını yönlendirir ve çekirdek müfredat temelinde yerel müfredat hazırlanır. Finlandiya Ulusal Eğitim Ajansı, Erken Çocukluk Eğitimi ve Bakımı Yasası uyarınca erken çocukluk eğitimi ve bakımı için temel müfredata karar verir.

Erken Çocukluk Eğitim Planı üç düzeyden oluşur. Bunlar;

a. Erken çocukluk eğitimi planları

Erken Çocukluk Eğitimi ve Bakım Planının temelleri, erken çocukluk eğitimi uygulamasının temel hedefleri ve içeriğine, erken çocukluk eğitimi sağlayıcısı (belediyeler) ile çocuğun ebeveynleri veya diğer veliler ile disiplinler arasındaki iş birliğine ve çocuğun erken çocukluk eğitimi planına dayanmaktadır (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, 2018).

b. Yerel erken çocukluk eğitimi planları

Erken çocukluk eğitimi sağlayıcıları (Belediye, belediyeler federasyonu ve özel kuruluşlar) ülke çapında erken çocukluk eğitimi planları temelinde yerel erken çocukluk eğitimi planları hazırlarlar. Yerel erken çocukluk eğitimi planı, yerel eğitim ve sosyal-sağlık yetkilileri ile iş birliği içinde hazırlanır. Yerel erken çocukluk eğitimi planları her tür aktivite için (anaokulu, günlük bakım ve diğer erken çocukluk eğitimi) veya her aktivite türü için ayrı hazırlanabilir.

Planlar; yerel özellikler, pedagojik öncelikler, çocukların ihtiyaçları ve erken çocukluk eğitiminin değerlendirilmesi sonucunda elde edilen bilgiler dikkate

alınarak hazırlanır. Ayrıca yerel erken çocukluk eğitimi planını hazırlarken erken çocukluk eğitimi planları, Çocuklar ve Aileler Hakkında Planlar ve Kararlar, Okul Öncesi Eğitim Müfredatı, Temel Eğitim Müfredatı, Temel Eğitime Hazırlayan Öğretim Müfredatı, Entegrasyon Planı (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, 2018), Çocuk Ve Ergenler İçin Refah Planı (Suomen lastensuojelulaki 2007) göz önünde bulundurulmaktadır.

c. Çocuğun Erken Çocukluk Eğitim Planı

Erken çocukluk eğitiminde bir çocuğun 'Erken Çocukluk Eğitimi Yasası' tarafından sağlanan planlı ve hedefe yönelik erken çocukluk eğitimi ve bakımı alma hakkı vardır. Bunu sağlamak için belediyeler tarafından aynı zamanda EÇEB merkezlerinde ve aile gündüz bakım tesislerinde her çocuk için Çocuğun gelişimini, öğrenmesini ve refahını destekleyecek amaç ve önlemlerden ve gerektiğinde özel destek ihtiyacından oluşan kişisel bir erken çocukluk eğitim planı hazırlanır. Çocuğun erken çocukluk eğitim planı; çocuğun erken çocukluk eğitimi hedeflerini, çocuğun gelişimini, öğrenmesini ve refahını destekleyecek şekilde planlanır ve bu hedeflere ulaşmak için alınması gereken önlemleri belirler. Ayrıca; çocuğun yeteneklerini, güçlü yönlerini, ilgi alanlarını ve bireysel ihtiyaçlarını da ortaya çıkarır (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, 2018).

Anaokullarında, erken çocukluk eğitimi planı anaokulu öğretmeni, personel ve ebeveyn veya çocuğun eğitiminden, yetiştirilmesinden ve bakımından sorumlu kişiler ile iş birliği içinde hazırlanır. Gerektiğinde plana, çocuğun gelişimi ve öğrenmesini destekleyen uzmanlar eşlik eder. Çocuğun görüşü ve istekleri, çocuğun dilsel, kültürel ve gözlemsel ihtiyaçları da dikkate alınır. Eğer bir çocuğun süregen bir hastalığı varsa, ilaç kullanması gerekiyorsa buna göre bir çocuk bakımı planının hazırlanması da gerekir. Çocuğun erken çocukluk eğitimi planının yılda en az bir kez değerlendirilmesi ve gözden geçirilmesi zorunludur. Ancak, çocuğun ihtiyaçlarına bağlı nedenler olduğunda her defasında plan kontrol edilir (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, 2018).

Erken Çocukluk Eğitim Ortamları

Finlandiya EÇEB sistemi belediye ve özel kuruluşlarla sağlanmaktadır. Erken çocukluk eğitimi ve bakımı EÇEB merkezlerinde (anaokulları) ve aile gündüz bakımında verilmektedir. Yerel yetkililer ayrıca oyun alanlarında ve açık gündüz bakım merkezlerinde denetimli oyun faaliyetleri gibi çeşitli açık etkinlikler düzenlemektedir. Ayrıca dernekler ve çeşitli kuruluşlar ve topluluklar açık EÇEB hizmetleri sunmaktadırlar.

Öğrenme ortamları, çocukların büyümesini, öğrenmesini ve etkileşimini destekleyen alanlara, yerlere, materyallere, topluluklara ve uygulamalara sahip

olmalıdır. Bu ortamlarda materyaller Pedagojik olarak karmaşık ve esnek yapıdadır.

Öğrenme ortamları arasında dış ve iç mekânlar, doğal ve inşa edilmiş ortamlar bulunur. Ayrıca, kütüphaneler, kültür ve spor faaliyetleri gibi çeşitli ortak alanların sunduğu fırsatlardan faydalanılmaktadır. Çocukların kendi oyuncakları ve diğer materyaller ebeveynlerle kararlaştırılan bir şekilde kullanılabilir. Amaç, öğrenme ortamlarının çocuklara bütünsel bir öğrenme ortamı sağlaması aktif, işbirlikçi ve bağımsız öğrenmeyi teşvik etmesidir.

Çocuklarla rehberli ve gönüllü oyunun yanı sıra, çocukların faaliyetlerini ve yaratıcılığını teşvik eden açıklayıcı çalışma yöntemleri, okul öncesi faaliyetlerin ayrılmaz bir parçasıdır. Çalışma yöntemlerinin seçimi ve kullanımı, okul öncesi eğitim için belirlenen görev ve hedeflerin yanı sıra çocukların ihtiyaçları, ön koşulları ve çocukların çıkarlarına göre belirlenir. Çok yönlü çalışma yöntemleri çocukların büyümesini, çok yönlü gelişmesini, sosyal becerilerinin güçlenmesini ve öğrenmesini, destekler.

Okul öncesi eğitimde, çalışma yöntemleri hem bir öğrenme aracı hem de çocukların öğrenme yolu boyunca ihtiyaç duydukları ilerici öğrenme için bir hedefdir. Bu nedenle öğretmenin çocukların; gruplar halinde, çiftler halinde ve bağımsız olarak farklı çalışma yollarını denemelerini sağlayarak rehberlik etmesi önemlidir. Çocuklar faaliyetleri planlama, çalışma yöntemlerini seçme ve farklı görevler üstlenme ile sorumludurlar. Bu, çocukların inisiyatifinin ve sorumluluk duygusunun gelişimini desteklemeyi amaçlayan günlük bir etkinliktir. Öğrenme, çocukların etkinliğin hedefleri hakkında düşünmeye katılmaları ve kendilerinden ne beklendiğini bilmeleri ile gerçekleştirilir. Yapılan seçimlerin ve çalışmanın başarısı ise birlikte değerlendirilir. Çalışma yöntemleri; personel öz değerlendirmesi, çocuklardan ve ebeveynlerden gelen geri bildirimlere dayanarak birlikte geliştirilir.

Erken Çocukluk Eğitimi Kapsamında Yapılan Etkinlikler

Erken Çocukluk Eğitimi Yasası ve Erken Çocukluk Eğitimi Planı'nın amaçları tüm erken çocukluk eğitimi faaliyetlerine rehberlik eder. Erken çocukluk dönemi aktiviteleri; öğrenme ortamı, kaynakları, personel eğitimi ve yeterlilik şartları, personel yapısı, çocuk gruplarının büyüklüğü yanı sıra çocuklar-personel ve çocuklar arasındaki ilişkiye bağlı olarak farklılık göstermektedir.

Gündüz bakım merkezlerindeki aktiviteler grup temellidir. Çocuk grupları; çocukların yaşı, kardeşi veya destek ihtiyaçları dikkate alınarak farklı şekillerde oluşturulabilir. Çocuk grubunun faaliyetlerinin planlanması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi konusundaki genel sorumluluk anaokulu öğretmenine aittir.

Aile gündüz bakımı erken çocukluk eğitiminin küçük bir grubudur. Evde, aile gündüz bakımı ya da aile grubu gündüz bakımı ile düzenlenebilir. Aile gündüz bakımında, çocuk gruplarının oluşturulmasının uygunluğuna dikkat edilmelidir. Evlerde çalışan anaokulu öğretmenleri kendi gruplarının faaliyetlerinden sorumludur.

Erken eğitim, bir oyun alanı veya kulüp etkinliği olarak düzenlenebilir. Etkinlikler rehberli ve hedefe yöneliktir. Diğer erken çocukluk eğitimleri örneğin; açık hava etkinlikleri, kendi kendine oyun, sanat veya beden eğitimi olarak düzenlenebilir. Ayrıca, diğer erken çocukluk eğitimi, velilere çocuklarla ve diğer sosyal ilişkilerle koordinasyon sağlayabilir.

Çocukların ilgi alanları farklı öğrenme ortamlarında çocuklarla etkili iletişim kurularak farklı ifade biçimleri (müzik, sanat, oyun, drama vb.) ve farklı öğretim yöntem ve teknikleri öğrenme yolları desteklenerek yeni deneyimler için fırsatlar oluşturularak birlikte keşfedilir. Oyun, çocukların hayal gücünü kullanması, olumlu bir gelişim ve beceri ediniminde temele alınan etkinliklerdendir.

Okul öncesi aktivitelerde oyun çeşitli biçimlerde daima bulunur. Çocuklar okul öncesi eğitimde oyun, egzersiz, keşif, iş, kendini ifade etme ve sanatsal faaliyetlerle öğrenirler. Öğrenmenin başlangıç noktası her çocuğun önceki deneyimleri ve becerileridir.

Erken çocukluk eğitiminin günlük yaşamında, diğer çocuklarla etkileşim esastır. Olumlu duygusal deneyimler, mutlu bir ortam ve yaratıcı aktiviteler öğrenmeyi teşvik eder ve çocukların kendi becerilerinin gelişimine ilham verir. Öğrenilecek yeni bilgi ve becerilerin, çocukların günlük yaşamı ve deneyimleri ile ilgili olması önemlidir. Okul öncesinde öğretmen rehberdir; çocuklar etkinliklerde ve oyunda, başkalarıyla iş birliği yapmayı, kendi ve ortak aktiviteleri için hedefler belirlemeyi öğrenirler. Çocuklar dinlenir, önemsenir ve onlarla tartışılır ve başkalarını düşünmeye yönlendirilir. Bu, çocuklara grup ve topluluk aidiyeti kazandırır. Amaç, yeni bilgi ve becerileri öğrenmenin çocukların daha fazla bilgi edinme arzusunu uyandırmasıdır.

FİNLANDIYA'DA OKUL ÖNCESİ EĞİTİM

Finlandiya'da okul öncesi eğitim, erken çocukluk eğitiminin bir parçasıdır ve çocuğun yaşamında önemli bir dönemdir. Okul öncesi eğitimde, çocuklar hevesli olma, deney yapma ve yeni şeyler öğrenme fırsatına sahiptir. Ayrıca, okul öncesi eğitim çocukların sosyal becerilerini etkileşim ile güçlendirme avantajı sağlar.

Finlandiya'da okul öncesi eğitim faaliyetlerini düzenleyen yükümlülükler, Finlandiya Anayasası, Temel Eğitim Kanunu ve Kararnameler ile bu Kanun hükümlerine göre çıkarılan Hükümet Kararı, Öğrenci Refahı Yasası ile Millî

Eğitim Bakanlığı'nın belirlediği okul öncesi eğitim müfredatının esaslarına dayanmaktadır (Varhaiskasvatuslaki, 2018; Peruskoulutuslaki, 2019).

Temel Eğitim Yasası'na göre, okul öncesi eğitimin amacı çocukların insanlık ve etik sorumluluklara sahip bir toplumda büyümesine katkıda bulunmak ve onları hayatta ihtiyaç duydukları bilgi ve becerilerle donatmaktır. Okul öncesi eğitim, eğitim ve eşitlik işlevi doğrultusunda ülke genelinde yeterli eşitliği sağlamalıdır. Çıkarılan kararnameye göre, okul öncesi eğitimin özel amacının erken çocukluk eğitiminin bir parçası olarak aile ile iş birliği içinde, çocuğun büyüme, gelişme ve öğrenme koşullarını iyileştirmek, oyun ve olumlu öğrenme deneyimleri ile çocukların sosyal becerilerini ve çocuğun olumlu benlik algısını güçlendirmek olduğu belirtilmektedir (Peruskoulutuslaki, 2019).

a. Finlandiya'da okul öncesi eğitimin kapsamı

Finlandiya Temel Eğitim Kanunu'na göre, çocuklar zorunlu eğitime başlamadan bir yıl önce genellikle 6 yaşında okul öncesi eğitime veya okul öncesi eğitimin amaçlarını yerine getiren diğer faaliyetlere katılmak zorundadır. Okul öncesi eğitim genellikle bir akademik yılda günde 4 saat olarak en az 700 saat verilir. Temel eğitimde, akademik yıl 1 Ağustos'ta başlar ve 31 Temmuz'da biter.

Okul öncesi eğitim hem EÇEB merkezlerinde hem de okullarda düzenlenmektedir. Okul öncesi eğitimi düzenleyen ulusal çekirdek müfredat, ortam ne olursa olsun aynıdır. Çocukların çoğu EÇEB merkezlerinde okul öncesi eğitime devam etmektedir.

Ayrıca okul öncesi eğitim belirli bir dünya görüşüne veya bir pedagojik sisteme (öğrenme yaklaşım modeline) dayandırılabilir. Okul öncesi eğitimin bu formları, örneğin Steiner, Highscope, Montessori metodlarını içerir. Bu metodolojilere göre, ebeveynin temel prensipler ve belirli hedefler hakkında yeterince bilgilendirilmesi gerekmektedir.

Okul öncesi eğitim, çocukların zorunlu eğitimden önceki yıl aldığı ücretsiz eğitimidir. Okul öncesi eğitim, öğretim için kullanılan eğitim materyalleri ve araçları ve gerekli öğrenci desteği ücretsizdir (Peruskoulutuslaki, 2019).

b. Okul öncesi eğitim dili

Okul öncesi eğitim çocuğun anadili olan Fince, İsveççe veya Sami dilinde verilmektedir. Belediyeler kendi bölgelerinde ikamet eden çocuklara Finlandiya'nın resmi dillerinde (Fince, İsveççe ve Sami) EÇEB sağlamaktan sorumludur Hem Fince hem de İsveççe konuşan vatandaşları olan bir belediye, okul öncesi eğitimi her dil grubu için ayrı ayrı düzenlemekle

yükümlüdür (Varhaiskasvatuslaki, 2018). Öğretim dili Sami, Roma veya İşaret Dili de olabilir.

c. Okul öncesi eğitimin sorumluları

Eğitim ve Kültür Bakanlığı, okul öncesi eğitim de dâhil olmak üzere erken çocukluk eğitimi ve bakımı konusunda genel sorumluluğa sahiptir. Finlandiya Ulusal Eğitim Ajansı, EÇEB ve okul öncesi eğitimin geliştirilmesinden sorumlu ulusal uzman ajansıdır. Belediye ve diğer sağlayıcıların yerel müfredatı hazırladıkları ulusal çekirdek müfredatı yayınlar (Eurydice, 2020).

Belediyeler okul öncesi eğitimin düzenlenmesinden sorumludur. Özel ilköğretim sağlayıcıları ve devlet eğitim kurumları da özel izne tabi okul öncesi eğitim sağlayabilir (Peruskoulutuslaki, 2019).

Okul Öncesi Eğitim Programının Temelleri

Okul öncesi eğitimin öğretim hedefleri, okul öncesi eğitim programına dayalı temel müfredat ve bu temel üzerine geliştirilen yerel müfredat tarafından belirlenir. Okul öncesi eğitim, çocukların farklı dilsel, kültürel, dini ve dini geçmişlerini olumlu bir şekilde dikkate alır. Çocukların görüşleri dinlenir ve benlik yapıları geliştirilir.

Okul öncesi eğitimin rolü, çocukları düşünme ve öğrenme becerilerini geliştirmeye teşvik etmek, yardımcı olmak ve çocukların kendi becerilerine olan güvenlerini arttırmaktır. Ayrıca, çocukların refah becerilerini geliştirmek ve sürdürülebilir seçimler yapmalarını sağlamaktır. Okul öncesi eğitim, çocuklara akranları ve yetişkinlerle güvenli bir şekilde etkileşim ve ifade becerilerini uygulama fırsatları sağlamak için tasarlanmıştır (Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet, 2014).

Okul öncesi eğitim hedefe yönelik bir faaliyettir bu bağlamda okul öncesi eğitim müfredatı, ortak hedefler yerine bireyselleştirilmiş hedeflerin çocuğun büyümesini ve öğrenmesine katkı sağlayacak şekilde tasarlanmaktadır. Bu nedenle öğretmen, her çocuğun bireysel ihtiyaçlarını, isteklerini ve öğrenme hedeflerini çocuk ve onun ebeveyni ile belirlemektedir. Okul öncesi kurum personeli, öğretme ve öğrenme ortamlarını tasarlarlarken bu ihtiyaçları ve istekleri dikkate alır. Öğrenme durumlarının etkinliğini artırmak için, öğretmen çocuk ve veli ile birlikte çalışarak her çocuk için bir öğrenme planı geliştirir. Okul öncesi eğitimde aile katılımı önemlidir. Ebeveynlerin görüş ve bilgileri ile geri bildirimleri okul öncesi eğitimi geliştirmek için önemlidir. Ebeveynler, çocuklarını okula kaydettirmeden önce okul öncesi eğitimin hedefleri, faaliyetleri ve okul öncesi eğitim sırasında çocuklarının bir günü hakkında bilgi edinme hakkına sahiptir. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, 2018).

Okul öncesi eğitimde çocuklar, ihtiyaçlarına göre, kendilerine, başkalarına, kendi eşyalarına ve çevreye karşı sorumluluk almaları için yönlendirilirler. Çocukların geleceğe yönelik olumlu tutumu desteklenerek, çocukların günlük yaşamının gereklilikleri, yeme ve dinlenmenin önemi öğretimde ebeveynler ile iş birliği içinde değerlendirilir (Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet, 2014).

Okul Öncesi Eğitim Programının İlkeleri

Okul öncesi eğitim Temel Eğitim Kanunu ile düzenlenmektedir. Okul öncesi eğitim müfredatının temeli, Ulusal Eğitim Kurulu tarafından çıkarılan bir kararname ile belirlenmiştir. Okul öncesi eğitim programı, ülke çapında kaliteli ve tek tip okul öncesi eğitim sağlamak üzere tasarlanmıştır (Peruskoulutuslaki, 2019)

Okul öncesi eğitimin temel işlevi çocuğun büyüme, gelişme ve öğrenme koşullarını iyileştirmektir. Etkinlikler çocuk merkezlidir ve öğrenen olarak çocuğun olumlu benlik algısını; etkin iletişim ve etkileşim ile çeşitli öğrenme deneyimleri ve çocuğu cesaretlendiren geri bildirimlerle güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Okul öncesi eğitim, etkin katılım ilkelerine uygun olarak geliştirilir. Okul öncesi eğitim, her çocuğun fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişimini, bilgi ve becerilerinin gelişimini izler ve ihtiyaç doğrultusunda çocuğa destek sağlar. Aynı zamanda, ortaya çıkabilecek zorlukların ve engellerin önlenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Okul öncesi eğitim sırasında çocuklar yakın çevresini tanıyarak, insanları, özellikleri ve farklılıkları hakkında bilgi sahibi olurlar. Okul öncesi eğitim, çocukların değerleri anlama, sağlıklı yaşam tarzlarına öncülük etme ve duygusal becerilerini geliştirme yeteneğini destekler

Okul Öncesi Eğitiminde Gerçekleştirilen Etkinlikler

Okul öncesi eğitimde öğrenme modülleri kullanılmaktadır. Öğrenme modüllerinin hedefleri doğrultusunda çeşitli etkinlikler tasarlanmaktadır. Öğrenme modülleri ve bu kapsamda yapılan etkinlikler şu şekildedir;

a. Çoklu öğrenme yöntemleri modülü

Çocukların öğrenme koşulları, sosyal beceriler ve olumlu benlik algısı, çevrelerindeki dünyayı yapılandırma becerilerini kazandıkça güçlenir. Bu beceriler, çocuklar farklı ifade becerilerini uygulayarak kendilerini ve dünyayı keşfettikçe, yorumladıkça ve ifade ettikçe gelişir. Okul öncesi eğitimde, çocuklar farklı ifade biçimlerini (öğrenme yöntemlerini) kullanmaya teşvik edilir ve yönlendirilir. Öğretim, çocuklara sanatta deneyimlerin yanı sıra yaratıcılıklarının gelişimi sürecinde bununla ilgili tasarım, uygulama ve değerlendirme deneyimleri sunar. Etkinlikler çocukların algılarına ve deneyimlerine dayanmaktadır. Çocuklar fikirlerini, çalışmalarını ve farklı

deneyimlerini paylaşmaya teşvik edilir. Faaliyetin çıktıları birlikte incelenir ve işbirlikçi faaliyetler öğrenme ortamlarına yansıtılır. Çocukların ifade biçimleri ve çalışmalarını sunmak için çeşitli malzeme ve araçlar kullanılır. Bunun için, çevredeki farklı öğrenme ortamları ve kültürel yapıları kapsamlı bir şekilde kullanılır. Eğitim ayrıca çocukların konsantrasyon ve öz düzenleme becerilerinin geliştirilmesini de destekler. Günlük yaşamda ve okul öncesi eğitimde farklı etkinlik biçimlerinin kullanılması çocukların kendilerini ifade etmelerine fırsatlar sunar. Bu kapsamda yapılan etkinlikler şöyledir;

Müzik etkinlikleri; okul öncesi çocuklarının müzikle ilgisini ve ilişkisini güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Çocuklara şarkı söyleme, dans etme, hareket etme, kendi müziklerini yapma yoluyla kendi müzik becerileri hakkında deneyimler sunar. Çocuklar farklı müzik ve enstrüman aletlerini öğrenirler. Müzik çalınır, prova edilir ve doğaçlama yapılır.

El sanatları; çocuklar günlük aktivitelerde el sanatları yapmaya teşvik edilir. Çocuklar hem sert hem de yumuşak malzemeler üzerinde deneyim yaşayarak bunları işlemek için gerekli teknikleri ve temel becerileri öğrenirler. Çocuklar, hayal güçleri ve başkaları ile birlikte kendi becerileri ile çeşitli el sanatları tasarlamaya ve uygulamaya teşvik edilir. Yerel veya ailesel zanaat geleneklerinden yararlanılabilir.

Güzel sanatlar; okul öncesi eğitim çeşitli görüntülerin geliştirilmesi, yorumlanması ve değerlendirilmesine olanak sunarak çocukların görsel düşüncelerini ve ifadelerini destekler. Öğrenilecek konu çocukların deneyimlerinden ve ilgi alanlarından yola çıkarak planlanır. Çocukların resim yapmak için farklı yollar, araçlar ve malzemeler denemeleri teşvik edilir. Resim yapma becerileri çoklu duyuşsal yollarla gerçekleştirilir. Örneğin çocuklar, yaptıkları resimlere ek olarak sanat eserlerini, medya görüntülerini, nesne tasarımını ve doğal çevrenin nesnelere gözlemleyerek uygulama yaparlar. Çocuklar resimli mesajlar üzerine düşüncelerini yorumlamaya ve paylaşmaya yönlendirilir. Resimlere bakarken, örneğin renklere, şekillere, malzemelere, yazara, sunuldukları içeriğe ve resimler tarafından uyarılan duygulara dikkat edilir.

Sözlü ve fiziksel anlatım; çocukların çeşitli egzersizler ve oyunlarla sözlü ve fiziksel olarak ifade yöntemlerini geliştirmeleri teşvik edilir. Amaç, çocukların dil ve bedenle çeşitli şekillerde nasıl oynayacaklarını ve iletişim kuracaklarını deneyimlemesidir. Çocukların hayal gücünden ortaya çıkan ya da deneyimledikleri ve algıladıkları şeyler ifade yoluyla birlikte ele alınır. Derslerde tekerlemeler, şiirler ve çocuk edebiyatı kullanılmaktadır. Çocuklar hem kendiliğinden ifade yeteneklerini kullanacak hem de iş birliği içinde planlanmış

bir süreç yaşayacaklardır. Drama, sözel ifade, sanat ve dans ifadeleri olarak kullanılabilir (Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet, 2014).

b. Dilin zengin dünyası modülü

Dil hem bir öğrenme nesnesi hem de okul öncesi dönemde çocukların günlük yaşamlarında, düşünce yapılarını oluştururken ve ifade ederken, insanlarla etkileşim kurarken kullandıkları en önemli araçtır. Okul öncesi eğitimin amacı çocukların dilsel gelişim ve etkileşim becerilerini geliştirmek, dillere ve kültürlere olan ilgilerini arttırmaktır. Hedef, çocukların konuşulan dilde okuma ve yazma konusundaki ilgi ve merakını arttırmaktır. Çeşitli mesajları sözlü olarak yorumlamak, üretmek ve iletişim araçlarını kullanmak, zengin bilginin bir parçasıdır. Okul öncesi eğitim, çocukların dilsel ve kültürel geçmişinin varlığını tanıyarak, saygı duyar ve destekler. Farklı dillerin gözlenmesi, çocukların dilbilimsel farkındalığını ve kültürel yeterlilik ve etkileşim ile ilgili çok çeşitli yeterliliklerin geliştirilmesini destekler (Ulusal eğitim kurumu, 2017).

Çocukların dilbilimsel farkındalığının gelişimi, oyun oynayarak, çok çeşitli konuşma ve yazılı dil okunarak öğrenilir. Çocukların okuma ve yazma becerilerini geliştirmeleri oyun ve fonksiyonel egzersizlerle desteklenmektedir. Öğretme ve öğrenme ortamları, çocuklara sözlü ve yazılı dili gözlemleme, araştırma, deney yapma ve kelime dağarcığını genişletme fırsatı vermek üzere tasarlanmıştır. Okul öncesi eğitim, çocuklarla birlikte farklı dilleri gözlemleyerek çocukların dil becerilerini destekler. Eğitim diline ek olarak, okul öncesi eğitimde diğer diller de kullanılmaktadır. Bu, çocukların dilbilimsel farkındalığının ve kendi dilsel ve kültürel kimliklerinin gelişimini destekler. Aynı zamanda, çocuklara çevredeki dünyanın dilsel ve kültürel zenginliğini keşfetmeleri için yardım edilir. Bunun için öğretimde farklı dillerde şarkılar, oyunlar ve işaret dili kullanılabilir. Öğretim, çocuklara çeşitli durumlarda dinleme ve konuşma alıştırmaları yapma olanağı sunar. Duyduklarını anlamaya ve hatırlamaya, anlatmaya, tartışmaya ve empati kurmaya, yönlendirilirler. Kelimelerin anlamları birlikte tartışılarak, çocuklar duyduklarını sorma, akıl yürütme ve değerlendirme becerilerini geliştirirler. Dil becerilerini artırmak için çocuklara hikâye anlatımı veya dijital hikâye anlatımı gibi pratik becerileri kazandırmak için destek verilir. Çocuklar, becerilerine göre farklı metinleri incelemeye ve okumaya, duyduklarını veya okuduklarını farklı şekillerde ifade etmeye teşvik edilir (Esiopetuksenan opetussuunnitelma perusteet, 2014).

c. Ben ve topluluğumuz modülü

Çocuklar büyüdükçe yaşam süreçlerinde ailelerinden gelen geleneklerine, uygulamalarına, değerlerine ve inançlarına ek olarak, çocuklar farklı düşünce ve davranış biçimleriyle karşılaşır. Okul öncesi eğitimin rolü, çocukların

toplumun çeşitliliğini anlama ve bunlara göre hareket etme becerilerini güçlendirmektir. Çocukların sosyal meselelere; yerel toplumun geçmiş ve güncel meselelerine ilgisi yönlendirilmektedir. Eğitim kurumunun diğer hedefleri ile birlikte topluluk uygulamaları, dinler ve diğer inançlara aşinalık, çocukların kültürel ve kişilerarası becerilerini desteklerken aynı zamanda müfredatlar arası düşünme ve öğrenmeyi de destekler. Öğretim, ebeveynler ile iş birliği içinde, her ailenin geçmişini, görüşlerini ve değerlerini dinleyerek aile katılımı çalışmaları ile yapılır. Öğretmenin rehberliğinde, çocuklar grupta veya toplulukta temsil edilen görüş ve dinlerin yanı sıra onlarla ilgili gelenek ve göreneklere aşina olurlar. Çocuklar soru sormaya teşvik edilir etkinliklerde düşünmeye ve merak etmeye yer verilir (Peruskoulutuslaki, 2019; Esiopetuksenan opetussuunnitelma perusteet, 2014).

d. Çevremde araştırma ve çalışma yaparım modülü

Çocuk çevresi- doğal çevre, yapılandırılmış çevre ve diğer okul öncesi öğrenme ortamları- çocukların öğrenmesi için zengin bir materyal sağlar. Bu modülde matematik etkinlikleri, fen etkinlikleri, çevre eğitimi etkinlikleri yapılmaktadır. Çocuklar günlük yaşamda ve çevrelerinde matematiğe dikkat etmeye yönlendirilirler. Öğretim durumlarında, sayı, değişim ve zaman kavramlarının, seviye ve mekân algısının ve ölçüm becerilerinin geliştirilmesi için fırsatlar oluşturulur. Bu bağlamda etkinliklerde, şeyleri ve nesnelere kategorize etme, karşılaştırma, sıralama, düzenleri bulma ve üretme potansiyeli ile hafıza geliştirme oyunları ve alıştırmaları tasarlanmaktadır. Çocuklar ayrıca, çalışma ortamlarıyla ilgili problem çözme becerilerini ortaya çıkarmaya ve problemlere çözüm bulmaya teşvik edilir. Çocuklar, 2 ve 3 boyutla keşfetmeye, denemeye, farklı öğretim yöntemleri ile örneğin oyun yoluyla konum ve ilişki kavramlarını öğrenmeye teşvik edilir. Çocukların geometrik düşüncelerini güçlendirmek için, onlara inşaat, el sanatları ve tasarım fırsatları sunulmaktadır. Öğretmenin rehberliğinde, çocuklar çevredeki formlara aşina olurlar ve onları adlandırma pratiği yaparlar

Çocukların çevre duyarlılığının gelişimi ve doğa ile ilişkileri, çocuklara doğayı keşfetme deneyimleri sağlayarak desteklenmektedir. Öğretim, doğanın korunmasını öğrenerek sürdürülebilir bir yaşam tarzının temelini oluşturur. Okul öncesi eğitim çevreyi gözlemleyerek ve araştırarak, deney yaparak ve akıl yürüterek keşifsel öğrenmeyi teşvik eder. Çocuklar birlikte soru sormaya ve cevap aramaya teşvik edilir. Çocuklar gözlemlerden veya ölçümlerden verileri nasıl karşılaştıracaklarını, kategorilere ayıracaklarını ve organize edeceklerini öğrenirler. Sonuçlara varmaları gündelik sorunlara çözümler üretmeleri ve çözümleri denemeleri teşvik edilir. Öğretim, farklı araç gereçlerle ürünler oluşturmayı ve sonucu da farklı yöntemler ile sunmayı hedefler. Okul öncesi çevre eğitimi çocuklara doğa deneyimlerini; bitkiler, hayvanlar ve doğal

olayları keşfetme ve öğrenme fırsatı sunar. Çevre, farklı duyular ve gözlem yoluyla algılanır. Öğretim ayrıca küçük sınavları da içerebilir (Esiopetuksenan opetussuunnitelma perusteet, 2014).

e. Büyür ve gelişirim modülü

Öz bakım ve bununla ilişkili günlük beceriler, okul öncesi eğitimin temel hedeflerindedir. Okul öncesi eğitimde bu kategori fiziksel aktivite, gıda, tüketim, sağlık ve güvenlik açısından ele alınmaktadır. Okul öncesi eğitimin amacı, sağlık ve esenliğe değer veren bir yaşam tarzının temelini atmak, çocukların sağlık ve güvenlik becerilerini geliştirmektir. Okul öncesi eğitim, farklı ortamlardaki temel motor becerilerin çeşitli ve düzenli bir şekilde uygulamasını esas alır. Bunlar arasında denge, hareket ve takım kullanma becerileri bulunur. Denge becerisi, durma ve atlamalarla veya beceri pistinde oynayarak gerçekleştirilir. Hareket becerileri koşu, tırmanma, koşma ve zıplamayı içeren egzersizlerle desteklenir. Takım becerileri itme, çekme ve çeşitli alet ve topları kullanarak uygulanır. Buna ek olarak, çocukların becerilerini ve hassasiyetlerini geliştiren oyunlar yoluyla ince motor becerilerini uygulamalarına teşvik edilir (Esiopetuksenan opetussuunnitelma perusteet, 2014).

Okul öncesi eğitimde, beslenme durumları günlük sağlığı teşvik eden yeme ve gıda ile ilgili beceriler için bir öğrenme ortamı olarak kullanılır. Çocuklarla yemek durumlarını olabildiğince konforlu hale getirmek ve onları iyi alışkanlıklara yönlendirmek temel prensiplerindedir.

Okul Öncesi Eğitimde Değerlendirme

Değerlendirme okul öncesi eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır. Değerlendirmenin okul öncesi eğitimde iki rolü vardır: Birincisi; öğretimi tasarlar ve geliştirir ikincisi her çocuğun refahını, büyümesini ve öğrenmesini destekler. Değerlendirme; öğretmen, kurumdaki diğer personel, çocuklar ve ebeveynlerin de yer aldığı, gözlem, dokümantasyon, değerlendirme sonuçları ve geri bildirimlerin bir kombinasyonudur.

Öğretmen okul öncesi eğitim sırasında her çocuğun gelişimini ve öğrenmesini izler. Çocuğun takibi; etkinlikleri, davranışları, bilgi ve becerileri, farklı alanlardaki öğrenme seviyelerinin durumu hakkında yapılır. İzleme, sürekli gözlem ve kapsamlı belgelere dayanır. Çocukların çalışmaları ve kendi deneyimleri, dokümanları değerlendirmenin bir parçasıdır. Ebeveynin çocuğun öğrenmesi ve iyiliği hakkındaki algıları da önemlidir. Toplanan izleme bilgilerine ve bunlardan elde edilen değerlendirme sonuçlarına dayanarak, öğretmen öğretme ve öğrenme ortamını, çocukların alabileceği desteği yönlendirir.

Okul öncesi eğitim çocukların öz değerlendirmeleri için ön koşulları geliştirir. Çocuklar, okul öncesi eğitimde neyi sevdiklerini, nerede başarılı olduklarını düşündüklerini ve gelecekte ne öğrenmek istediklerini anlatmaya teşvik edilir. Öğretmen ayrıca çocuklara ortak görevlerin başarısı hakkında düşüncelerini söyler. Çocukların öğrenme yolu boyunca yavaş yavaş öz değerlendirme becerilerini geliştirmek, öğrenme becerilerinin bir parçasıdır.

Okul öncesi eğitim sırasında her çocuğun çalışması, büyüme ve öğrenmenin ilerlemesi hakkında gerekli bilgilerin, gelişimsel raporların çocuğun birinci sınıfa geçmesi durumunda temel eğitimi öğretmenine ulaşması önemlidir. Bu, okul öncesi ve okul personeli ile veli ve çocuklar arasındaki iş birliği ile sağlanır. Bilgi aktarımı, her çocuğun gelişiminin okul öncesi belgelerine ve çocuk için hazırlanmış olabilecek herhangi bir öğrenme planına dayanabilir (Varhaiskasvatuslaki, 2018).

Öğretim personelinin kendi kendini değerlendirmesi, okul öncesi eğitimin kalitesini korumak ve geliştirmek için bir ön koşul olarak yapılan değerlendirmedir. Öğretmenler kendilerini değerlendirirken; pedagojik planlama ve öğretimin yeniden yönlendirilmesinde çocukların büyümesini ve öğrenmesini (gelişimsel raporlar) izleyerek elde ettikleri bilgi ve belgelerini değerlendirmede kullanırlar.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre şu sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Finlandiya’da erken çocukluk eğitimi; anaokullarında verilen etkinlikler, gündüz bakımevlerinde verilen aile gündüz bakımı ve açık havada gerçekleştirilen erken çocukluk eğitimi faaliyetleri olmak üzere 3 şekilde gerçekleştirilmektedir (Varhaiskasvatuslaki, 2018). Türkiye’de erken çocukluk eğitimi kreş ve gündüz bakım evlerinde verilen eğitim ile 36-72 aylık çocuklar için verilen resmi kurumlarda gerçekleşen okul öncesi eğitim kapsamında verilmektedir (MEB, 2013).

2. Erken çocukluk eğitimi için ölçütler; erken çocukluk eğitiminin temel hedefleri ve içeriği, erken çocukluk eğitimi ve çocuğun ebeveynleri arasındaki iş birliği, disiplinler arası iş birliği ve çocuğun erken çocukluk eğitimi planıdır. Erken Çocukluk Eğitimi Müfredatının amacı, erken çocukluk eğitiminin örgütlenmesini, uygulanmasını ve geliştirilmesini desteklemek, rehberlik etmek, ülke çapında kaliteli ve adaletli eğitimi teşvik etmektir.

3. Erken çocukluk eğitiminin amacı; her çocuğun yaşına ve gelişimine göre bütünsel büyümesini, sağlığını ve esenliğini teşvik etmek, Çocuğun öğrenme önkoşullarını desteklemek, yaşam boyu öğrenme ve eğitim eşitliği uygulamasını

desteklemek, Çocuğa oyun, hareket, sanatsal ve kültürel miras, pedagojik aktivitesini uygulamak ve olumlu öğrenme deneyimleri sağlamaktır. Türkiye’de uygulanan okul öncesi eğitim programının amaçlarına bakıldığında; Çocukların beden, zihin ve duyu gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak, Onları ilkokula hazırlamak, Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak, Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamak amaçları görülmektedir Bu bağlamda sonuçlar benzer niteliktedir.

4. Erken Çocukluk Eğitim Planı üç düzeyden oluşur. Bunlar; Ülke çapında erken çocukluk eğitimi planları, yerel erken çocukluk eğitimi planları ve çocuk erken çocukluk eğitimi planlarıdır. Türkiye’de ise 0-36 aylık çocuklar için kreş programı ve 36-72 aylık çocuklar için okul öncesi eğitim programı şeklindedir (MEB, 2013).

5. Erken çocukluk eğitim ortamları; öğrenme ortamları, çocuklarla birlikte tasarlanıp oluşturulmaktadır. Doğa, bahçeler, oyun alanları ve diğer inşa edilmiş ortamlar da erken çocukluk eğitimi için öğrenme ortamlarıdır. Öğrenme ortamları arasında dış ve iç mekanlar, doğa ve inşa edilmiş ortam bulunur. Çocukların doğal merakını ve öğrenme arzusunu desteklemelerinin yanı sıra onları oyun oynamaya, fiziksel aktiviteye, araştırmaya, sanatsal ifade ve deneyime yönlendirmelidir. Öğrenme ortamları, çocuklara eğlenceli, çok yönlü ve hızlı hareket eden oyunların yanı sıra rahatlamaları ve dinlenmeleri için seçenekler sunar. Öğrenme ortamları ergonomi, ekoloji, estetik, erişilebilirlik ve aydınlatma, iç mekân hava kalitesi, temizlik ve konfor konularına dikkat edilerek dizayn edilmelidir. Çocuklar erken çocukluk eğitim ortamının önemini ve bu ortamdaki kendi rollerini görürler. Alasutari ve arkadaşlarına göre çocukların anaokulunda oynamayı ve dolaşmayı sevdiklerini göstermiştir (Alasutari, Karila, Alila, Eskelinen, 2014). Türkiye de sınıf içi Öğrenme merkezleri çocukların serbest oyun oynama gereksinimlerini karşılamak için düzenlenmiş alanlardır. Öğrenme merkezleri günlük eğitim akışında yer alan etkinliklerde ele alınan kazanım ve göstergeler doğrultusunda seçilmiş farklı materyalleri de barındıran, birbirinden çeşitli malzemelerle (çocuk boyundaki dolap/raflar, pano, farklı renkte halılar, yer döşemeleri veya yere yapıştırılan bantlar, vb.) ayrılmış olan oyun alanları şeklinde dizayn edilmiştir (MEB, 2013).

6. Erken çocukluk eğitiminde gündüz bakım merkezlerindeki aktiviteler grup temellidir. Açık hava etkinlikleri, kendi kendine oyun, sanat veya beden eğitimi olarak düzenlenebilir. Erken eğitim, bir oyun alanı veya kulüp etkinliği olarak düzenlenebilir. Erken çocukluk eğitiminde grup büyüklüğü ve yetişkin-çocuk oranının önemi; çocukların yaşam kalitesi ve öğrenmesinin erken çocukluk eğitiminin etkileşim ortamının nasıl oluşturulması açısından önemlidir. Grupların büyüklüğü arttıkça grupta günlük olarak gerçekleşen etkileşimlerin sayısı da

artmaktadır. Çalışmalar bunun hem çocuklar üzerindeki sosyal yüke hem de yetişkinler için profesyonel fırsatlara dönüşebileceğini göstermiştir. Pramling-Samuelsson (2015), çocuk gruplarının büyüklüğü üzerine yapılan araştırmaları analiz etmiştir. Çeşitli çalışmaların sonuçları özellikle yaş grubu küçük olanlarda özel dikkat gerektiren çocuklar için grup büyüklüğü çok önemlidir. Yetişkinlerin çocuklara oranı arttıkça, öğretmenlerin daha az gruptaki çocukların gelişimini ve öğrenmesini gözlemleme ve kontrol zamanı olduğundan sorun oluşturmaktadır. Amaç çocukların bireysel öğrenmeleri ön planda olduğunda grubun yeterince küçük olması gerekmektedir (Pramling-Samuelsson, Williams, Sheridan, Hellman, 2015). Bu bağlamda mevcut bir anaokulunun bir sınıfında 13 ile 20 arasında çocuk bulunmaktadır. Bu sonuç Türkiye’de yapılan araştırmalardan farklı bulunmuştur. Türkiye’de yapılan araştırmalara göre okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri sınıf mevcuduna göre değişmemiştir (Güven Denizel ve Cevher, 2005; Adıgüzel, 2016)

7. Okul öncesi eğitim erken çocukluk eğitiminin bir parçası olarak zorunlu eğitime başlamadan bir önceki yıl gerçekleştirilir. Okul öncesi eğitim, Fince, İsveççe ve Sami dillerinde ücretsiz olarak yürütülmektedir. Türkiye’de eğitim dili Türkçedir (MEB, 2013).

8. Eğitim ve Kültür Bakanlığı, erken çocukluk eğitimi ve bakımının genel planlaması, rehberliği ve izlenmesinden sorumludur. Belediyeler okul öncesi eğitimin düzenlenmesinden sorumludur. Özel ilköğretim sağlayıcıları ve devlet eğitim kurumları da özel izne tabi olarak okul öncesi eğitim sağlayabilir. Bu sonuç Türkiye ile farklıdır. Türkiye’de eğitimden sadece Milli Eğitim Bakanlığı ve illerde onun uzantısı olan Millî Eğitim Müdürlükleri sorumludur. 0-36 aylık çocukların eğitimini sağlamak ise Aile Ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesinde gerçekleşmektedir.

9. Okul öncesi eğitimin temel işlevi çocuğun büyüme, gelişme ve öğrenme koşullarını iyileştirmektir. Etkinlikler çocuk merkezlidir ve öğrenen olarak çocuğun olumlu benlik algısını, etkin iletişim ve etkileşim ile çeşitli öğrenme deneyimleri ve çocuğu cesaretlendiren geri bildirimlerle güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Okul öncesi eğitim, dâhil etme (etkin katılım) ilkelerine uygun olarak geliştirilir.

10. Okulöncesi eğitimin temelleri; okul öncesi eğitimin rolü, çocukları düşünme ve öğrenme becerilerini geliştirmeye teşvik etmek, yardımcı olmak ve çocukların kendi becerilerine olan güvenlerini arttırmaktır. Okul öncesi eğitim, çocuklara akranları ve yetişkinlerle güvenli bir şekilde etkileşim ve ifade becerilerini uygulama fırsatları sağlamak için tasarlanmıştır. Okul öncesi eğitimin rolü çocukların refah becerilerini geliştirmek ve sürdürülebilir seçimler

yapmalarını sağlamaktır. Okul öncesi eğitim çocukların geleceğe yönelik olumlu tutumunu desteklemektedir.

11. Okul öncesi eğitimde değerlendirme çocuğun ve personelin değerlendirilmesi şeklinde yapılır. Çocuğu değerlendirirken onun yaptıkları etkinlikler, gözlemler, gelişimsel raporlar, kendi deneyimleri, dokümantasyonlar ile gerçekleştirilir. Öğretmenler kendilerini değerlendirirken; pedagojik planlama ve öğretimin yeniden yönlendirilmesinde çocukların büyümesini ve öğrenmesini (gelişimsel raporlar) izleyerek elde ettikleri bilgi ve belgelerini değerlendirmede kullanırlar.

12. Okul öncesi eğitim, öğretimin bütünlüğüne dayanmaktadır. Okul öncesi eğitimde herhangi bir konu yoktur, ancak öğretim, çocukların çıkarlarına dayanan bir bütün olarak gerçekleştirilir. Okul öncesi eğitimde farklı ifade yöntemleri olarak müzikal, güzel sanatlar, el sanatları, sözlü ve fiziksel anlatım, matematik etkinlikleri, teknoloji ve çevre etkinlikleri, fiziksel aktivite, gıda, tüketim, sağlık ve güvenlik etkinlikleri planlanmaktadır. Birçok çalışma çocukların farklı şekillerde öğrendiklerini göstermektedir (Rogoff vd. 2005). Bu nedenle, erken çocukluk eğitimi uzmanlarının bu farklı öğrenme yollarını tanıması ve kendi pedagojik uygulamalarını geliştirerek çocukların uygulamalarında ve faaliyetlerinde ilgi alanlarındaki farklılıklara izin vermeleri önemlidir. Bunun için, çocukların akranları ve yetişkinler arasındaki ilişkiye dikkat ederek bir öğrenme ortamı oluşturmak gerekir (Jensen 2011; Laevers 2011) Farklı çalışma yöntemlerinin kullanılması, öğrenme ortamlarının yeterli çeşitlilikte oyun ve öğrenme materyallerine, gözlem ve çalışma araçlarına, bilgi ve iletişim teknolojilerine erişime sahip olmasını gerektirir. İşlevsel öğrenme ortamları, çocukların çalışmalarını farklılaştırma fırsatları sunar. Başarı deneyimleri ve cesaret verici geri bildirimler, çocuklarda olumlu benlik saygısının gelişimini destekler. Amaç, çocukları yeni şeyler öğrenmeye yeteneklerine güvenmeye, geliştirmeye teşvik etmektir. Okul öncesinde aktiviteler çocuklar, okul öncesi personeli ve velilerle birlikte planlanır, uygulanır ve değerlendirilir. Çocuklar etkileşime girdikçe, ortak kuralların, düzenin ve güvenin önemini de anlamayı öğrenirler. Çocuklarla güne başlanılan zamanın kalitesi, onların düşüncelerini dinleme, akranları ve yetişkinlerle çalışmaları, akran ilişkilerini ve sosyal becerilerini güçlendirir. Çocuklar başkalarına yardım etmeye ve gerektiğinde başkalarından yardım istemeye teşvik edilir. Çocuklar için, çocuklar olarak yetişkinlerin yardımına ve korunmasına sahip olduklarını deneyimlemek ve bilmek önemlidir.

Öneriler;

1. Türkiye'deki okul öncesi eğitim kurumlarında da Finlandiya eğitim sisteminde olduğu gibi dış mekânların dizayn edilerek aktif hale getirilmesi

çocuğun doğada keşifler yapması özgünlüğünü ve gerçek hayata dair farkındalığını artırarak, yaşadığı yeri tanımaya olanak sağlayarak araştırmacı yönünü destekleyecektir. Bu bağlamda okulun dış mekânları yapılandırılmış ve doğal ortamlar şeklinde düzenlenebilir.

2. Eğitim programlarında güzel sanatlara yönelik daha kapsamlı ve planlı düzenlemeler getirilebilir. Resim çalışmaları, el sanatları gibi faaliyetler okul öncesi eğitimin etkinlik türleri içinde yer alarak çocukların kültürel mirası tanımalarına ve yaratıcı, estetik ve sanatçı yönlerinin geliştirilmesine rehberlik edilebilir.

3. Türkiye'deki okul öncesi eğitimde de Finlandiya okul öncesi eğitiminde olduğu gibi farklı dillerin öğretimi kültürel zenginliği artırabilir. Ayrıca işaret dilinin öğretilmesi toplumsal farkındalık oluşturulmasında ve çocukların engelli bireyleri kabulünde önemli bir rol oynayacaktır.

4. Okul öncesi eğitime ebeveyn dışında çocuğa bakan kişiler de dâhil edilebilir. Böylelikle aile katılımı çalışmalarının boyutunu artırarak eğitimin kalıcılığını artıracaktır.

5. Bu çalışmada erken çocukluk eğitimi genel çerçevede incelenmiştir araştırmacılar Finlandiya'da uygulanan erken çocukluk eğitimi programlarının gelişimsel basamaklarını da inceleyebilirler.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, İsmail (2016), **Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerileri İle Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişki**, Yüksek Lisans Tezi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rize.
- Alasuutari, Maarit - Karila, Kiristi - Alila, Kirsi - Eskelinen, Mervi (2014), **Vaikuta Varhaiskasvatukseen: Lasten Ja Vanhempien Kuuleminen Osana Varhaiskasvatuksen Lainsäädäntöprosessia**. Opetus- Ja Kulttuuriministeriön Työryhämäuistioitaja - Selvityksiä 2014:13. Helsinki: Opetus-Ja Kulttuuriministeriö.
- Ertürk, Selahattin (1972), **Eğitimde Program Geliştirme**, Nadir Kitabevi, Ankara.
- Finnish National Agency for Education. Finnish Education in a Nutshell. Education in Finland.
- <https://www.oph.fi/en/statistics-and-publications/publications/finnish-education-nutshell> (ET: 15.04.2020)

- Finnish National Board of Education (2016), **National Core Curriculum for Pre-primary Education**. Publications 2016:6
- Güven, Denizel Ezgi ve Cevher Nilgün Fatma (2005), “**Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi**”, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Vol.2, Şubat, No:18, ss.71-92.
- Heckman, James (2011), “**The Economics of Inequality**”, The Value of Early Childhood Education. American Educator, ss.31-47.
- Heckman, James - Pinto, Rodrigo - Savelev, Peter (2013), “**Understanding the Mechanism Trough Which an Influential Early Childhood Program Boosted Adult Outcomes**”, American Economic Review, 103(6), ss. 2052–2086.
- Hodder, Ian (2002), **The Interpretation of Documents and Material Culture**, In D. Weinberg (Eds.), Qualitative Research Methods, ss.266- 279, Blackwell Publications, Oxford.
- <https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/early-childhood-education-and-care-25> (ET: 15.04.2020)
- Jytte Juul, Jensen (2011), **Understandings Of Danish Pedagogical Practices**. Teoksessa.
- Laevers, Ferre (2011), **Experiential Education: Making Care And Education More Effective Through Well Being And Involvement. Encyclopedia On Early Childhood Development: Montreal, Centre of Excellence for Early Childhood Development**. Luettavissa:
- www.child-encyclopedia.com/documents/LaeversANGxp1.pdf
- Milli Eğitim Bakanlığı (2013), **36- 72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programı**, Ankara.
- Ministry Of Social affairs And Health (2002), **Early Childhood Education and Care in Finland**, Brochures of the Ministry of Social Affairs and Health, Helsinki 2002:3
- OECD (2018), PISA 2018 <http://www.oecd.org/pisa/data/2018database/> (ET: 10.04.2020)

- Opetushallitus (2018), Varhaiskasvatussuunnitel Rahoitus Perusteet, Määräykset ja ohjeet 2018:3a, PunaMusta Oy, Helsinki 2019 [Erken Çocukluk Eğitiminin Temelleri, 2018]**
- Opetushallitus (2014), Esiopetuksen Opetussuunnitelman Perusteet, Määräykset Ja Ohjeet 2016:1, Suomen Yliopistopaino Oy, Tampere 2016 [Okul Öncesi Eğitim Müfredatının Temelleri, 2014]**
- Peruskoululaki (2019), Joulukuuta 2019, Helsinki [Temel Eğitim Yasası, 19 Aralık 2019, Helsinki] <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628> erişim tarihi 15.04.2020**
- Samuelsson, Pramling Ingrid - Williams, Pia - Sheridan, Sonja - Hellman, Anette (2015), “**Swedish Preschool Teachers’ Ideas Of The Ideal Preschool Group**”, Journal Of Early Childhood Research, 4(4) ss. 444-460.
- Rogoff, Barbara - Moore, L, Najafi, B, Dexter, A, Correa-Chavez, M. & Solis, J. (2005), **Children’s Development Of Cultural Repertoires Through Participation In Everyday Routines And Practices**. Teoksessa J. Grusec & P. Hastings (Toim.) Handbook Of Socialization, Guilford, New York.
- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2005), Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus Stakes Oppaita 56, Saarijärvi, Gummerus Kirjapaino. Oy, Helsingissä. [Erken çocukluk eğitiminin temelleri planı]**
- Sammons, Pam - Sylva, Kathy - Melhuish, Edvard - Siraj, Iram - Taggart, Brenda - Smees, Rebecca - Toth, Katalin (2014), **Influences On Students’ Social-Behavioural Development At Age 16: Effective Pre-School, Primary And Secondary Education Project (EPPSE)**, DFE Research Brief RB351, London.
- Sosiaali Ja Terveystieteidenministeriön (2002), **Varhaiskasvatuksen Valtakunnallisista Linjauksista**, Sosiaali- Ja Terveystieteidenministeriön Julkaisuja 2002:9, Helsinki. [Erken Çocukluk Eğitimi Yönergeleri]
- Strandell, Harriet (2011), **Policies Of Early Childhood Education And Care – Partnership, And Individualisation**, Teoksessa A. T. Kjörholt & J. Qvortrup (Toim.) The Modern Child And The Flexible Labour Market: Child Care Policies And Practices At A Crossroad Basingstoke: Palgravemacmillan, ss. 222–240.
- Suomen Lastensuojelulaki (2007), [Çocuk ve ergenler için refah planı] <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417> erişim tarihi 15.04.2020**

Sylva, Kathy - Melhuish, Edward - Sammons, Pam - Siraj-Blatchford, Iram - Taggart, Brenda. (2004). **The Effective Provision Of Pre-School Education (EPPE) Project**, Effective Pre-School Education. Dfes /Institute Of Education, University Of London, London.

Varhaiskasvatuslaki (2018), 13. Heinäkuuta 2018, Helsinki. [Erken Çocukluk Eğitimi Yasası, 13 Temmuz 2018, Helsinki]

Yıldırım, Ali - Şimşek, Hasan (2011), **Nitel Araştırma Yöntemleri**, (8. Baskı), Seçkin Yayıncılık, Ankara.